

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje **Gustav Pirc**, družbeni tajnik.

Kmetovalec izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na 1/2 strani 8 gld., na 1/4 strani 5 gld. in na 1/8 strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 5.

Št. 12.

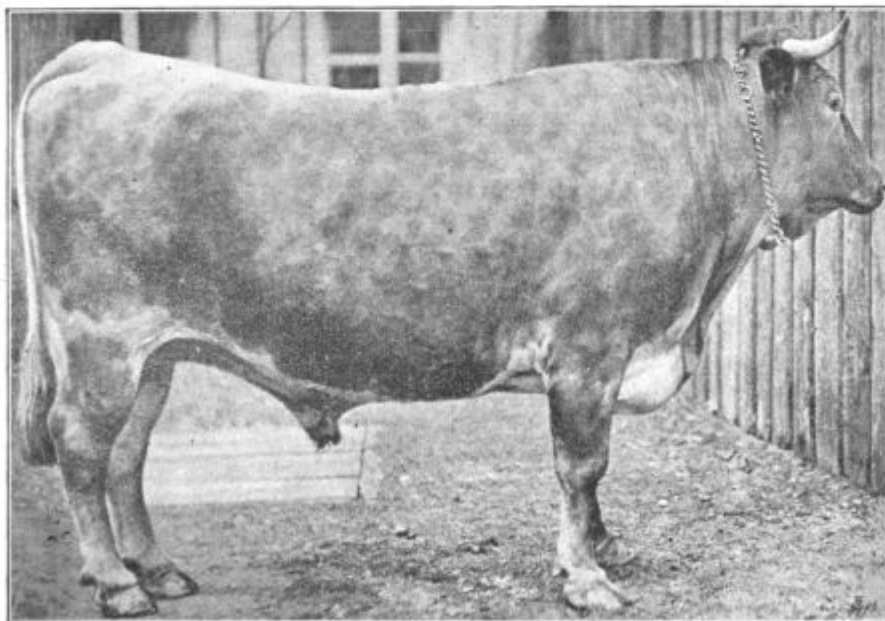
V Ljubljani, 30. junija 1891.

Leto VIII.

Obseg: Sposobnost beljanske govedi za pitanje. — Koliko je vreden plemen bik? — Deset nasvetov zastran zavarovanja. — Strnišča kaže prej ko mogoče podorati. — Opravila pri čebelnjaku meseca julija. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržne cene. — Inserati.

Sposobnost beljanske govedi za pitanje.

Ko je pred kakimi dvajsetimi leti pričelo c. kr. kmetijsko ministerstvo dajati podpore za pospeševanje kmetijstva, morala je kranjska kmetijska družba dati načrt, kako bode rabila državno podporo. Za posebno važno so tedaj imeli govedorejo, in o pričetku so bile podpore za to pomanjga kmetijstva tudi zelo velike. Ob tistem času je družba ministerstvu nasvetovala, naj se na Gorenjsko kot planinsko pokrajino uvaja samo cikasta, to je rdeče in belolisasta beljanska im pincgavska goved. Pokojni dr. Bleiweis, bivši velezaslužni tajnik naše družbe, ki je naredil načrt za pospeševanje govedoreje, pogodil je dobro; prav izvrstne uspehe vidimo sedaj. Ni je boljše govedi za planinske kraje, nego je ta, to

Podoba 20.

priznavajo v vsej Avstriji, zato pa povsod udomačujejo to goved, koder so za njo primerni kraji. Za nas je le to slabo, da so vsled tega biki postali strašno dragi. Na Gorenjskem se je vsled doslednega uvajanja bikov beljanskega plemena

naša goved izdatno popravila, tako da imamo kraje, koder se na paši vidi samo cikasta goved, in človek bi mislil, da je na Solnograškem ali kje v Beljanski dolini, ne pa na Kranjskem. Prepričani smo, da ob hitrem napredovanju Gorenjcev in na podlogi novega zakona za povzdigo živinoreje kmalu pride čas, ko naša cikasta goved ne bo nič manj vredna, nego koroška ali solnograška.

Beljanska goved po planinskih krajih izvrstno uspeva, daje veliko mleka, ni izbircna in se hitro da opitati. Zadnje je, na kar posebno opozarjamo naše živinorejce. Pri nas kmetovalci še veliko pre-

malo pitajo vole, le po nekaterih notranjskih okrajih jih pitajo za Trst.

Po teh krajih kupi kmet vole, obdela ž njimi svoje zemljišče, potem jih pa opita in proda. Ti voli so največkrat uže čez 6 let stari, a znano je, da je toliko teže vola opitati, kolikor starejši je. Pravi pitani voli, ki so za mesarje velikih mest, naj bodo tri do štiri leta stari ter naj so še malo vozili ali pa nič. Na takem volu je več mesa, a manj loja, to je ugodno za mesarja, zato takega vola laže drago plača. Na Notranjskem so seveda drugačne razmere, tam gospodarju ni mogoče rediti govedi, on mora vole kupiti iz krajev, koder jih vzrejajo, dobi jih pa včasih iz druge ali tretje roke, zato ne more gledati preveč na starost. Drugače je pa na Gorenjskem. Gorenjec vzredi vola, konec drugega leta ga prične vpregati, rabi ga nekaj časa za delo in potem ga pitanega proda. To je prav koristno, le svetovali bi, pitati vola vsaj konec četrtega leta. Mnogo je pa na Gorenjskem gospodarjev, ki se ne pečajo z vzrejo volov, marveč rajši krave vzrejajo in jih prodajajo. To je tudi dobro, ako imaš dobro pleme in veš, da dobiš za vzrejene krave lepih novcev. Tem gospodarjem bi pa vendar priporočali, naj rajši vzrejajo pitano živino, kajti štirileten vol, dobro vzrejen, je več vreden nego toliko stara krava. Za krave ni vedno dovolj kupcev, za pitane vole pa vedno povprašujejo. Kdor ima torej dovolj krme, izkusi naš nasvet, ne bode mu žal. Goved, katero imamo sedaj na Gorenjskem, je izvrstna za pitanje. Ako odberemo za rejo lepo tele od lepe in velike krave ter od lepega bika, vzredili bomo na vsak način vola, ki bode ob svojem času dvakrat toliko vreden, kolikor enoliko stara krava. V dokaz, kako izvrstna je beljanska goved za pitanje, bodi to, da so najlepši voli, katere koljejo mesarji na južnem Nemškem, te pasme. Podoba 20. kaže pitanega vola beljanske pasme, katerega je vzredil in izpital Jos. Haidenberger v Debantu pri Lienzu, to je tam, koder tudi naša družba kupuje bike. Ta vol je tehtal en mesec, predno so ga pobili, 1192 kilogramov, t. j. čez 21 centov stare teže, in mesar iz Inomosta je dal 670 gold. zanj. Vol je bil 4 $\frac{3}{4}$ leta star. Po teh krajih niso pitani voli po 1000 kilogramov težki nič redkega, zato pa hodijo na tamošnje semnje najboljši mesarji. Drug dokaz, kako izvrstna je beljanska goved za pitanje, je pa tudi ta, da celo ogrski grajščaki kupujejo tri do štiriletno beljanske vole le s tem namenom, da jih opitajo in potem prodajo.

Koliko je vreden plemen bik?

Dosedaj je kmetijska družba oddajala čistokrvne plemene bike na javni dražbi, in tisti, ki se je udeležil dražbe in bika tudi kupil, dal je zanj toliko, kolikor se mu je primerno zdelo, ker dano mu je bilo na prosto voljo več ponuditi ali pa odstopiti od dražbe. To je imelo nasledek, da so se plačevali biki precej dobro, a kupovali so jih le gospodarji iz krajev, koder je živinoreja uže napredovala, to je, koder vedo, kakšno vrednost ima dober bik. Novi zakon za povzdigo živinoreje bode na Kranjskem marsikaj spremenil, posebno bode silil živinorejce, imeti dosti dobrih bikov, in kmetijska družba si je mislila, sedaj bodo tudi tisti kraji pozeleli dobrih bikov, kamor dosedaj nikdar ni prišel dober, čistokrven plemenjak. Družba je hotela tem krajem priti na pomoč, ker je vedela, da bodo ako se javne dražbe pridrže, kupili bike le boljši živinorejci, slabši pa ne bodo nikdar dobili dobrega bika, ker njegove vrednosti ne

poznajo in ga zato tudi dobro ne plačajo. Iz tega razloga je predlagala družba kmetijskemu ministerstvu in deželnemu odboru, da se oddaja bikov plemenjakov po javni dražbi opusti ter naj se kar naravnost oddajejo prosilcem za polovico kupne cene. Deželni odbor je družbeni predlog odobril in letos uže dvakrat plemene bike oddajal. Ko je bike oddajal v Lescah in v Kranji, t. j. v pokrajinah, koder so naši najboljši živinorejci doma, plačali so prejemniki bikov radovoljno polovico kupnine, ki običajno znaša 90 do 120 gold., kajti dobri plemenjaki stoje družbo na Koroškem, Solnograškem, Tirolskem in Štajerskem po 180 do 240 gold. Enako je bilo tudi ob drugi prodaji v Postojini, kajti tudi Notranjci vedo ceniti dobrega bika. Ko je pa deželni odbor oddajal bike v Ljubljani za nekatere druge okraje, kamor dosedaj niso še prišli nikdar dobri biki, slišale so se pa čudne govore od mož, ki so imeli dobiti bike. Zlasti se jim je zdelo cena strašno visoka, kajti tem živinorejcem je bik največja nepotrebna sitnost v hlevu, in najljubše bi jim bilo, da bi se krave kar same od sebe brejile. Ti ljudje mislijo: Bik je bik, bodi si najlepši Muricedolec, ali pa bosenska buša. Razen tega so ti ljudje še drugih čudnih misli. Biki, katere oddajata deželni odbor ali kmetijska družba, nakupljeni so iz javnih denarjev, t. j. iz davkov, torej se lahko dajo tudi zastonj, in ako hoče kedo bika imeti, hoče ga zato, da bo imel od njega velik dobiček. Vse to je napačno! Biki so res kupljeni iz javnih zakladov, a ne zato, da se oddajejo zanikrnim gospodarjem, da bi ž njimi dobičke delali, ampak zato, da se živinoreja in ž njo blagostanje kmetovalcev zboljša. Komur so cene za dobre bike previsoke, naj le ostane pri domačem plemenu, ki tudi ni slabo, če zna z živino prav ravnati, kdor si pa hoče domače pleme razen z dobrim ravnanjem hitro zboljšati, on si bode pa omislil dobrega bika plemenjaka.

Kako vrednost pa ima prav za prav plemen bik? Vzemimo ta dva vzgleda:

Zanikrna občina pravi: Mi imamo 100 krav in junic, zato moramo imeti po postavi enega bika. Dosedaj smo gonili krave v sosedno vas, no, sedaj uže moramo imeti doma bika. Vsako leto naj ima drug bika, od katerega ne sme za skok več nego tri groše računati, ker pa z bikom ni drugega nego sitnost, naj pa tisti, ki ima bika, uživa tisto leto občinsko senošet.

Druga občina, ki ima med seboj mnogo naprednih mož in pametnega župana, pa pravi: Mi potrebujemo dveh bikov, kupimo jih pri kmetijski družbi. Bike naj plača občina, a tisti, ki bika prevzame, sme tirjati za skok 50 kr., in kadar odda bika mesarju, naj bode njegovo tisto, kar je priredil čez ceno, kolikor je bik običino stal.

Sedaj si pa oglejmo nasledke ravnanja teh dveh občin. V prvi občini bode po preteku nekoliko let ravno taka živinoreja, kakršna je bila, v drugi občini bode pa vsako tele, po malem računano, 5 gold., vsaka krava 30 do 50 gold. in vsak vol do 50 gld. več vreden.

Slovenski živinorejci! Ne presojajte bika po mesarski vrednosti, ampak po tem, kaj zmore kot plemenjak. Ako damo za bika 200 gld. in tudi več, na pr. za švickega bika 500 gold., za angleškega 10.000 gold., nismo s tem plačali mesa, ampak živino, katero naj bik zaplodi. Pomislite, ako Vam bik v enem letu zaplodi 100 telet, katerih je uže pri rojstvu vsako 5 gold. več vredno, znaša to na leto 500 gold., ne glede na to, da bode odrasla goved še veliko več vredna. S tega stališča presojajmo plemenega bika. Slabega bika niti zastonj ne marajmo za pleme, dober bik pa ni nikdar preplačan.

Posebno Dolenjce opozarjamo na to, kajti trtna uš jih bode prisilila, bolj se pečati z živinorejo, a oni lahko spoznajo vrednost dobre moške plemene živali na žrebcih, ker lepa dolenjska konjereja se je dosegla le zaradi tega, ker so se rabili le dobri cesarski žrebci.

Končno še to le za vzgled. Vlada ogerska je kupila pred kakimi 15 leti na Angleškem žrebca, ki je stal nad 100.000 gold. v zlatu. Marsikedo, čitajoč te vrste, poreče, to vlada lahko dela, saj dosti denarja dobiva za davke. Res je to, a teh 100.000 gold. je prišlo vže 100krat nazaj. Od tega konja sta izvirala slavna konja „Kinzem“ in „Kisbér“, ki sta v deželo veliko 100.000 gold. prinesla, in v kobilarni v Kisbér-u, kjer je ta žrebec plodil, prodajajo se letniki povprečno po 4000 gld. in tudi po več.

Takih vzgledov imamo tudi na Kranjskem. Vprašajmo Gorenjce, koliko je vreden dober žrebec, in priprost gorenjski konjerejec nam natančno razloži, koliko je dobil ta ali on za žrebe, ki je bilo od kakega posebno dobrega žrebca.

Kar je pri žrebcih, to je tudi pri bikih, zato pa bomo govedorejo najhitreje zboljšali z dobrimi biki, in nikar naj ne bode nikomur žal denarja, ki ga da za dobrega plemenjaka.

Sklepajoč ta članek, ovreči nam je še eno napačno misel. Državna podpora za živinorejo nima namena, da bi živinorejcem priskrbelo dovolj bikov, zato morajo sami skrbeti, namen tej podpori je boljše pleme v deželo spraviti, in ker bi bilo posamezniku predrago, kupovati zunaj dežele dobrih bikov, zato se biki kupijo in potem oddado za polovico cene, izguba se pa poravnava z državno podporo. Komur je pa ta cena previsoka, naj se pa za te bike ne poteguje, saj je na stotine živinorejcev, ki se trgajo za nje.

Deset nasvetov zastran zavarovanja.

Nemški list „Wochenblatt des landw. Ver. im Gr. Baden“ je priobčil deset nasvetov ali naukov, po katerih naj bi se ravnali ljudje, ki imajo kaj zavarovati proti nesrečam. Naj jih navedemo tudi svojim čitateljem, to pa zlasti še zagradimo, ker se pri nas ljudje prav pogostoma pregrešajo zoper šesti nasvet, ki se tiče zavarovanja zoper škodo po toči, katera časi v nekoliko trenutkih uniči sad mnovega truda. Vsled tega so posestniki, ki niso zavarovani zoper takšne uime, hipoma berati.

Vladni uradi opominjajo zlasti sedaj ljudi, naj se zavarujejo zoper točo. Zanikarni ljudje, ki sedaj zamude pravi čas za zavarovanje proti toči, naj bi ne prejeli po nesreči nobene podpore, nobene pomoči iz javnih sredstev, ker sedaj se more vsak gospodar zavarovati, ker so premije zelo majhne. Tudi peti nasvet je pomisleka vreden, ker nalaga razumnejšim posestnikom dolžnost, opominati z besedo in zgledom sosede, naj se dade zoper škodo po toči zavarovati. Deseteri nasveti slovejo:

Prvi: Zavaruj vse svoje imetje, hišo in druga poslopja zoper škodo po požaru ali ognju in po streli, kajti Bog ti je dal pamet, da se moreš braniti pretečih ti nezdod.

Drugi: Ne zavaruj več, nego imaš. Z zavarovanjem ne misli obogateti, ampak da vse ohraniš, kar si prispodobil. Vedi, da brez težave ne ohraniš, kar si pošteno pripraviš.

Tretji: Ne zavaruj menj, nego imaš, ker bi vkljub zavarovanju proti ognju ob nesreči dobil premalo odškodnine. Kdor veliko izgubi, kmalu uboštvo trpi.

Četrti: Kadar zavaruješ, ne govori in ne piši lahkomiselno, ampak izpovej vse pošteno in resnično, kar imaš, sicer si nakoplješ, če ti pogori, pravdo in slabo ime. Poštenost velja.

Peti: Opominaj soseda, prijatelja, sorodnika, naj se dade zavarovati zoper škodo po požaru, da ne zabredejo v uboštvo.

Šesti: Zavaruj tudi svoje sadeže, kar jih je na polji, po vinogradih itd., zoper škodo po toči, da moreš mirno v svoji izbi spati, kadar razsaja uima. Pomisli, da te izgubljena žetev lahko spravi na beraško palico.

Sedmi: Ne pozabi zavarovati svojega življenja proti raznim nezdodam. Vsak trenutek te utegne Bog poklicati s tega sveta, bodisi vsled kakšne bolezni ali nesreče, ki se ti utegne pripetiti na poti, pri jahanji, vožnji i. t. d. Tvoje življenje pa je velike vrednosti za tvojo ženo in otroke. Zatorej ti je zavarovati svoje življenje, da dobodo od zavarovalnice pomoči v denarjih, kadar tebi smrt zabrani za nje še dalje skrbeti.

Osmi: Ne obotavljaj se ter ne ugovarjaj zavarovanju, kajti oni, ki so tako lahkomiselni, da se nečejo zavarovati, pridejo radi v nesrečo in se potem nikomur ne smilijo.

Deveti: Ne tarnaj zaradi zavarovalnih stroškov, kajti ti so ob tvojih razmerah majhni; pij nekoliko kupic manj v krčmi, prihrani denarja, in prav zadosti ga bo, da plačaš zavarovalnino. Zvršuj povsod natančno, kar si storiti dolžan, in vse ti bode na dobro.

Deseti: Zavarovalni stroški misli, da so kakor za jed in pijačo. Jest in piti nikoli ne pozabiš, kadar si lačen in žejen. Ne pozabi se torej tudi zavarovati, kakor je prav. Imel bodeš mir, tolažbo in pomoč.

Strnišča kaže prej ko mogoče podorati.

Kadar sta ozimina in jarina požeti, bodi kmetovalca prva skrb, da podorje strnišča hitrej ko mogoče. Zelo napačno pa je ne dotakniti se strnišča po več tednov ali mesecev s poljedelskim orodjem. Tako izgubimo uže precej mnogo pridelka, ki bi ga njiva sicer gotovo rodila. Brezpogojno in nedvojbeno je dobro, strnišče hitro podorati. Marsikaterim utegne ugajati, da strnišča poprej ovce popasejo, vender naj jih precej po žetvi. Žalibog ravnajo ljudje dostikrat ravno naprotno ter puščajo strnišča do novembra in še dalje.

Na Angleškem so kmetovalci tega mnenja, da vsak dan zamude donša več škode, ako ne podorjejo strnišča. Pomisliti treba tudi, da je vedno težavneje podorati, čim dalje na zimo odlagamo. Tudi hasni mnogo manje, če kesno podorjemo, nego če hitro, in je tudi nemogoče, kadar zima rano pritisne.

Koristi so pa mnogovrstne, kadar podorjemo strnišče hitro. Plevelno seme, rano in pozno, pride pod grudo in začne poganjati, in zato je nastopna zima tem gotoveje uniči. Dosti plevelnatih rastlin vzraste sicer, pa rano podoravanje vzame jim življenje in jih vrže pod grudo. Največ jih pogine. Podorano strnišče se pomeša z zemljo, razkraja se hitro in je najboljši gnoj prihodnjim rastlinam. Pirnico uničimo tako najlaže, ker jej vzamemo precej vse njene nadzemne dele. Naposled pristopa zrak prosteje in dela zemljo rodovitno. Nevzoran svet pa se čedalje bolj strjuje ter odvrča plodonosni zrak.

Zelo se izgovarjajo: Ne utegnemo, da bi precej po žetvi podoravali strnišče. Sedaj, ko imamo dovolj dobrih plugov, ne velja ta izgovor. Malo časa in truda je treba, da se strnišče prevrne. Koder je bilo izpalo mnogo zrnja,

kaže tem bolj, da hitro preorjemo strnišče in tako pognojimo; podorano zrnje pa požene kmalu in da novega zelenjadnega gnoja. Ta postane tem boljši, ako prisejemo še nekaj ajde ali gorušice. Naposled podorjemo vse, in hasek je tem večji. Ako vržemo ob tej priliki nekoliko razkrojene koščene moke vmes, pospešimo več, nego če bi dragega perugana bili kupili in potrosili. Potem treba pred zimo orati in pustiti njivo do spomladi. Sedaj se povlači in poseje. Dobri učinki takšnega ravnanja so naslednji: Zgornja plast zadnjega leta s strniščem in gnojem vred pride globoko v zemljo, nje spodnja plast pa navzgor, da jo zrak, svetloba in toplota, zima in mokrota obdelujejo in v njej nahajajoče se redilne snovi razkrajajo. Po zimi postane zemlja na njivi bolj rahla nego pod motiko, plugom in brano. Takšna zrahljana zemlja pridržuje v njej nahačajoče se plinaste gnojilne snovi in srka takšnih iz zraka v sebe kakor goba. Zemljišče si prihrani blagotvorne zimske mokrote, zgoraj po površini je pa precej suho in pripravno za jarino.

Kdor dela tako, ogne se oni neizgodi, ki je neizogibna, ako preorjemo isto njivo jeseni in spomladi. Kajti tedaj pride navzgor z vsem svojim plevelom ista plast zemlje, ki je bila poprejšnje leto. Nasledek temu je, da prepreže vso njivo plevel. Od daleč ni možno presoditi, kaj je vsejano. Oves je v takih slučajih videti, kakor bi le ogrščica bila vsejana. Ako pa ravna kmetovalec razumno, ni se mu bati zapleveljenih njiv. Kdor utegne rano podorano strnišče pred zimo še enkrat globoko podorati, on bode imel veliko pridelka, zlasti če sadi ondi okopavino. Ravno tedaj kaže strnišče precej podorati in povlačiti. Plevel bode tem hitreje pogнал, pa naslednji predzimski plug ali zimski mraz ga uniči tem gotoveje.

Opravila pri čebelnjaku meseca julija.

Ves mesec julij je za čebelno pašo skoraj najhujše. Ker ni lipe, boba, grahovice in drugih poletnih rastlin, je večidel lakota, zlasti če je bila zaradi neugodnega vremena tudi majnika in junija slaba paša. Letos pa so bile čebele nenavadno medene, ker deževno vreme je obrodilo polno medunosnega plevela, n. pr. plevelne grahovice, plavic in drugega. Tudi mane ni manjkalo letos, ker toplo, mokrotno vreme je bilo kakor nalašč za to. Ker imajo ne le ljudje sploh, ampak dostikrat tudi zvedeni čebelarji čisto napačne pojme o mani, naj izpregovorimo danes o njej.

Kaj je torej mana? Mana ni nič drugega, nego neki izloček, ali bolj prav izvržek listne uši ali mešice. Te male živalce sede na spodnji strani drevesnega listja, izločujejo neko rumenkasto, lepljivo tekočino, katera pada na zgornjo zeleno stran pod živalco ležečega listja ter se posušena lepo sveti, dokler je dež ne izpere. Ljudje navadno gledajo le bliščeče listje ter pravijo, da mana pada, kaj pa je nad takim perjem, nobeden ne pogleda. Lahko se tudi primeri, da odmoči posušeno tekočino dež, ali sicer vlažno, megleno vreme, ko takih listnih uši ali mešic uže zdavnaj ni, torej si tudi ljudje navadno ne vedo razjasniti, od kod je ta tekočina, ter mislijo vse s tem povedati, ko pravijo: letos mana pada. Naj še omenimo, da daje po smrekah in hojah neka živalca (*licanum racemosum*) obilno hrane čebelam. In tako nam naše čebelice nabirajo iz živalstva in rastlinstva sladkega medu. Bog daj že skoraj malo boljše letino za čebelarstvo, ker dozda se nam je le slabo sponašalo. Opazovanje vremenske premene je pa sicer prav poučno. Na pr. letos je meseca maja gorkomer kazal veliko vročino, nekaj

tednov potem pa le 1° C, in gore so bile v novič pokrite s snegom.

Razne reči.

— **Kako pregnati živini uši?** Mnoga sredstva, ki se priporočajo za preganjanje uši, niso brez nevarnosti, posebno ona ne, v katerih je živo srebro. Popolnoma neškodljivo in poleg tega še po ceni je umivanje z vodo, v kateri se je kuhal krompir. Pravijo, da pomaga, če živinče le edenkrat umijemo s krompirjevo, vendar pa je bolje večkrat, da pogine tudi zalaga. Tudi proti krastam neki pomaga ta pripomoček. Solanin, ki je v krompirji in preide v vodo, baje tako zelo vpliva.

— **Preprosto sredstvo, s katerim se pospešuje gojenje krav.** V nemškem listu „Oekonom“ piše o tem neki kmetovalec naslednje: „Pred 25 leti nisem imel svojega bika, ker mi je bil vedno drug na razpolaganje. Krave moje so bile dobro rejene in zelo mlečne. Gonili so jih na pašo. Minul je teden za tednom, pa nobena se ni gonila. Rabil sem različna znana sredstva, pa brez uspeha. In tedaj mi je znan kmetovalec nasvetoval to le: Dobodi sveže namolzenega mleka od kake krave, ki se goni, in ga daj kravi svoji kolikor moči svežega in gorkega. Smijal sem se temu svetu, pa vendar sem poskusil. Zvečer smo dali kravi mleka, in drugi dan se je že videl popoln uspeh. To sredstvo sem tudi pozneje rabil v podobnih slučajih in skoro vselej z uspehom. Ugovarjal bode morda kdo, da se je le slučajno pripetilo. To pa ni verjetno glede na mnogokratni uspeh. Naj le vsak sam poskusi, da se prepriča.“

— **Jajca ostanejo zelo dolgo sveža,** ako jih namažeš z vazelino, ki se zelo ceno dobi, in jih potem shraniš v kaki posodi v suhi shrambi tako, da vsa jajca stoje na rtu.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 159. Ali kuhana ajda, pokladana sesajočim kobilam in drugim živalim, kaj vpliva na množino mleka? (J. Ž. v G.)

Odgovor: Ajdova krma ni koristna konjem, celo ne sesajočim kobilam. Ajda dela konje omotične in jih spravlja v močen pot. Snov, ki to provzroča, nahaja se v luščinah ajdovih, zato je kuhana ajda veliko manj škodljiva in se težkim konjem sme po malem pokladati. Ajdova moka je pa neškodljiva. Sicer Vas pa opozarjamo na 223. vprašanje lanskega leta.

Vprašanje 160. Moj sosed je kupil na Štajarskem lepo, 3 leta staro žrebico, ki pa ima popolnoma gol rep. Predajalec je trdil, da so to provzročili kožni molji. Pri živali je opaziti silno srbečico v repovem korenu. Maže jo z laškim oljem in z drugimi takimi rečmi, ki pospešujejo rast dlaki, a brezuspešno. S čim naj maže kobilu, da jej vzraste zopet žima, in če je vse zdravljenje neuspešno, ali se morda dobi umeten rep? (G. K. v Št. G.)

Odgovor: Žrebica ima lišaje na repovem korenu, in dokler se ne preženo, toliko časa tudi žima ne bo rasla. Lišaji se pa le počasi dade pregnati. Zlasti je izpirati koren z močno milnico (žajfnico) in z vodo, v kateri se raztopi na liter vode eno ali dve žlici kreoline. Ostalo žimo je po vsakem izpiranju dobro osnažiti. Drgnenje z oljem in z drugimi tolstimi rečmi, ki naj pospešijo rast žime, ni koristno, marveč škodljivo, zato je to opustiti.

Vprašanje 161. Imam telico, ki bo ravnokar leto stara. Prvikrat se je pojavila uže pred dvema mesecema, sedaj se pa drugič poja. Ali naj jo uže pripustim, ker je dovolj velika in močna za svojo starost? (J. M. v D. pri S.)

Odgovor: Junica je sicer že zelo mlada, ako je pa drugače čvrsta, pa jo smete pripustiti. Vender bode breja junica v rasti zaostala, in če ni še dorasla, boljše je še počakati.

Vprašanje 162. V 9. številki „Kmetovalčevi“ je opisan **nov aparat za kuhanje medu in voska**. Ker imamo pri nas vsako leto veliko medu in nas stoji veliko truda, predno očistimo med in vosek, zato vprašam, ali je dobiti pri kmetijski družbi v Ljubljani tak aparat, in koliko bi stal? (Č. na D.)

Odgovor: Kmetijska družba Vam na Vašo željo rada priskrbi tak aparat, koliko bode stal, pa ne vemo. Na mestu stoji aparat 12 gld., vozarina in carina nam pa nista znani.

Vprašanje 163. Imam mlada drevesa, ki pa imajo **po mladi poln zelenih bolh**. Svetujte mi, kako jih uničiti, ker mi delajo silno škodo. Mnogo tega drevja ima uže zarod, ali naj ga pustim ali potržem? (J. P. v Št. J.)

Odgovor: Ta mrčes niso bolhe, ampak listne uši. Najbolje se zatirajo, če se mečkajo z roko. Prav dobro tudi služi močna tobakova voda ali pa milnica. Voda se nese v precej globoki skledi k drevesu, in mlačje se za nekaj časa potopi vanjo. Taka voda listju nič ne škodi, pomori pa vse uši. Mlado drevje naj prvih 4 do 5 let po saditvi nič ne rodi, k večjemu nekoliko plodov, da se prepričate o kakovosti sadja.

Vprašanje 164. Po knjigah beremo, kako **varovati gozde**. Vsaka škoda ze zavrača na posestnike, na razne mrčese i. t. d., kar je nekoliko res, a največi škodljivci so razni ljudje, oni, ki pleto koše in za to potrebni les kradejo, potem smolarji in tretji otroci. Ako posestnik katerega teh ljudi zasači in mu preti s tožbo, žugajo mu še z večjo škodo, otroci in ženske ga pa zmerjajo. Ali bi ne bilo pametno uvesti postavo, vsled katere bi vsaka občina morala imeti skupnega gozdnega čuvaja, ki bi ne stal veliko, ako bi se ga posluževal tudi najemnik lova? (Fr. J. v P. pri Št. V.)

Odgovor: Gotovo je tak gozdni čuvaj zelo koristna oseba, in občina ga sme nastaviti, ne da bi bila za to potrebna kaka posebna postava, ker to uže določuje sedaj veljavna gozdna postava. Vlada pa sedaj uže sama misli o novi gozdni postavi, in so se uže pričela pripravljala dela. V tej postavi bodo določbe za varstvo gozda gotovo precej poostrene.

Vprašanje 165. Uže več let kuham **slivovec**. Lansko leto sem pa dobil pri Šneperški grajščini dve veliki kadi za češplje, a kadi sta bili poprej za bukov katran. Zato ima iz teh češpelj kuhani **slivovec sedaj jako hud duh po katanu**. Ali je mogoče s čim ta duh iz slivovca odpraviti? Slivovca imam 4 hektolitri. (A. Ž. v Š.)

Odgovor: Za Vaš slivovec, menimo, ne bode pomoči. Katran, ki je v slivovci, prekaplje se ob kuhi ravno tako kot slivovec sam, zato ga z novim prekuhavanjem ne bode odstranili. Nekoliko se morebiti da zboljšati s prekuhavanjem, a prekuhavati se mora pri prav majhnem ognji, da ni prehude toplote. Katran je namreč sestavljen iz mnogih snovi, katere delimo v štiri glavne skupine, in sicer: 1. Prvi tok, 2. lahko olje, 3. težko olje in 4. smola. Prvi tok se prekaplje do 100 ° C., lahko olje od 100 do 150 ° C., težko olje od 210 do 400 ° C., in ostanek je smola. Ako bi torej prekuhali slivovec do največ 100 ° C. toplote, prišel bi vanj samo prvi tok, ki sestoji iz amonjakove vode in iz raznih prav lahkih olj, največ iz bencola. Poskusite ga tako prekuhati, morda bo uspešno. Ako pa ne boste imeli uspeha, potem pa Vaš slivovec ne bo za drugo rabo, nego za zdravilo živini, na pr. zadrgeenje nog konjem namesto drugega žganja, ali pa za huho namesto denaturiranega špirita. Za zadnjo porabo treba ga je prekuhati, ker mora biti dovolj močan.

Vprašanje 166. Tukajšnjim posestnikom je **obolelo več krav za kostolomnico**, kakor je popisano v knjigi „Domači živinozdravnik“ na str. 197. Izvolite nas poučiti, ali je

sploh dobro tako bolno goved goniti na pašo? Morda bi vsled paše postala bolezen še silnejša? (J. K. v Š.)

Odgovor: Paša je ob tej bolezni še posebno priporočena, ker sveži zrak in dobra sveža krma zelo pospešujeta zdravje. Kostolomnica prihaja od slabe krme, zlasti od kislega sena, zato je tako goved krmiti z dobrimi krmili (z dobrim sladkim senom, žitom, kuhanim graham) in jej dajati dovolj soli. Poleg tega naj dobiva goved koščeno moko ali pa apneno vodo.

Vprašanje 167. Ali je zelo škodljivo **krmljenje konj z mišico** (arzenikom), in ali je smeti tožiti prodajalca, ki je dal konju samo zaradi tega mišice, da je bil videti čvrst in da ga je lažje prodal? (F. F. v B.)

Odgovor: Konje z mišico krmiti je gotovo škodljivo, ker je vedno zelo nevarno. Če se jim daje po malem mišice, ne škoduje jim nič, ampak le lepši so, a zato prav nič močnejši. Škoduje pa, ker konji, kadar ne dobe več mišice, hitro hirajo in izgube tudi moč. Tožba poti prodajalcu bo brezuspešna.

Vprašanje 168. Lansko jesen sem pustil napraviti za poskušnjo eno kad kisave od pesnega listja. Ali mi svetujete to **kisavo pokrmiti govedi**, ker jaz sam nimam nič izkušenj, in tudi daleč na okrog ni običajna taka krma. (P. L. v N. na Štajarskem.)

Odgovor: Pesno listje je krma, s katero je samo na sebi pazno postopati, ker ima v sebi veliko oksalne kisline in solitarja, kateri spojini radi delata drisko in v veči množini zaužiti ovirata prebavo. Kisano pesno listje se sme govedi dajati, a vedno pomešano z drugimi krmili, in dobro je, če se pridene na vsak cent kisave 25 gramov stolčene krede, katero pa je seveda dobro med kisavo pomešati. Brejim kravam ta krma odločno ne prija, najbolje volom. Kadar se tako listje daje, opusti naj se sol.

Gospodarske novice.

* **Gospod Bele**, rodem iz Kostanjevice na Dolenjskem, bivši učence kranjske vinarske in sadjarske šole, potem srednje take šole v Klosterneuburgu, imenovan je za popotnega učitelja sadjarstva na Štajarskem, in sicer slovenskim predavalnim jezikom. Čestitamo!

* **Dirkališče v Šent Jarneji.** Konjski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske priredi uže letos stalno dirkališče v Šent Jarneji, ker so izkušnje zadnjih dveh let pokazale, da se dolenjski konjerejci za dirkanje dovolj zanimajo in da kaže napraviti stalno dirkališče. Uspeh dosedanjih dirk je pa vže sedaj precejšen, ker se od mnogih strani čuje, da so konjerejci samo zaradi dirke obdržali lepe konje, dasi bi jih bili lahko dobro prodali. To je tudi prav, kajti le če se doma pridrži dobro pleme, mogoče je misliti na zboljšanje konjereje. — Za dirkališče je določen 8 oral velik prostor Bučarjev v Šent Jarneji, katerega je konjarski odsek vzel v najem za več let. Pohvalno nam je omeniti Šentjarnežanov, kateri so brezplačno prevzeli dovažanje gramoza, gospod Majzel ml. je pa odstopil preko 1000 voz gramoza za neznatno ceno 10 gold. Zeleti bi bilo, da bi se sploh dolenjski konjerejci zanimali za napravo primerne dirkališča, ker konjarski odsek ob svojih pičlih dohodkih more le malo žrtvovati. Dirka bode letos v nedeljo 20. septembra popoldne t. j. v dan pred premovanjem konj.

* **Kuga v gobcih in na parkljih** se na Kranjskem silno širi. Razen Ribniškega, Kočevskega, Velikolaškega, Senožškega in Vipavskega okraja okuženi so sedaj tudi Ljubljanski, Loški in Logaški okraj. Toplo pozivljemo naše gospodarje, naj bolj pazijo in se strogo ravnaajo po navodilih okrajnih živinozdravnikov.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Posnetek iz zapisnika družbenega občnega zбора dne 11. junija 1891.

Navzočnih je do 80 članov, mej njimi deželni predsednik baron Winkler, kot zastopnik deželnega odbora O. Detela, župan Grasselli in vladni svetnik Dralka. Družbeni predsednik, gospod cesar svetnik Murnik, pozdravlja zborovalce, pred vsem pa deželnega predsednika barona Winklerja, proseč ga, naj bode, kakor doslej, tudi v prihodnje pospešitelj za zemljeделство tolikanj važne družbe, nadalje zastopnika deželnega odbora Detela kot poročevalca o kmetijskih rečeh v deželnem zboru in odboru, c. kr. vladnega svetnika Dralko, poročevalca o kmetijskih rečeh pri c. kr. vladi, katerega prosi, naj bi s svojo vplivno besedo družbene prošnje priporočal na višem mestu, in župana Ljubljanskega Grassellija, ki naj bi se tudi nadalje tako zanimal za kmetijske stvari, kakor doslej, in končno vse člane. Predsednik omenja potem dveh zakonov, o katerih se je že v zadnjem občnem zboru kmetijske družbe meseca oktobra l. l. govorilo. Prvi zakon v povzdigo reje goveje živine je že dobil Najviše potrjenje, in je c. kr. deželna vlada izvršilne naredbe uže izdala, po katerih naj bi se izvrševanje tega zakona uže letos pričelo. Glavni odbor se je obrnil o tej stvari do c. kr. vlade, poudarjajoč, da zaradi pomankanja plemenjakov letos ni mogoče izvrševati zakona, strogo naj bi se pa pričel prihodnje leto izvrševati, kajti dotlej bodo eni kmetovalci priredili plemenjake sami, drugi jih kupili, nekateri pa dobili za polovico cene iz deželnega zbora podpore (4000 gld.) in podpore c. kr. kmetijskega ministerstva (2000 gld.). Enako veselo pa žal ne moči poročati o drugem zakonu zaradi doneskov za osuševanje barja. Tu so še zapreke, katere treba odstraniti. Kadar se odpravijo, upati je za gotovo, da se prihodnje leto doseže kar se že toliko let željno pričakuje.

Za ribarski zakon izšlo so tudi izvršilne naredbe, sestavil se je samostalen ribarski odsek, kateri je svoje delo uže pričel. Z lansko letino smejo kmetovalci biti v obče zadovoljni, bila je dobra, le suša po nekaterih krajih in silni vihar meseca avgusta je napravil mnogo škode. Trtna uže žal tudi lani po kranjskih vinogradih zelo napredovala, peronospora pa ni napravila toliko škode, ker se je mnogo škropilo z modro galico, katero je bilo mogoče nakupiti z jako znatno podporo slavnega deželnega zbora. Kupčija z govejo živino je bila lani dobra, kar je kmetovalcem pomagalo nekoliko, da so pozabili slabe letine l. 1889.

Kmetijska razstava na Dunaji, katere se je udeležila kmetijska družba, obnesla se je prav dobro. Govorilo se je v obče prav dobro o njej in o razstavljalcih, ki so bili vsi odlikovani.

Spominati se nam je tudi lani umrlih udov, katerih se nismo v zadnjem zboru spominjali, ti so: Blaž Lenček, župnik v Starem Trgu pri Loži († 15. januarija); baron Karol Codelli Fahrenfeldski v Ljubljani († 25. januarija); Anton Jeršan, posestnik na Uenci († 27. januarija); Anton Kalčič, posestnik v Novem Mestu († februarja); Anton Ogulin, posestnik v Trški Gori pri Novem Mestu († 2. marca); Fran Žura, posestnik v Muhiberu († marca); Josip Paauer, c. kr. okr. načelnik v p. v Ljubljani († 15. maja); Alojzij Lavrenčič, nadučitelj v Št. Vidu pri Vipavi († 5. septembra); Aleksander Ličan, posestnik v Ilirski Bistrici († 5. oktobra); Marija Pleteršnik, posestnica v Pišecah († 7. oktobra); Fran Karnu, župnik v Ljubljani i. t. d. († 5. decembra).

Družba je izgubi'a žal dva odlična člana tudi letos, in to velečastitega gospoda deželnega glavarja dr. Poklukarja, katerega si je družba v lanskem občnem zboru izvolila za častnega člana, in drugega častnega člana prevzvišenega gosp. grofa Merana, sina prvega pokrovitelja kmetijske družbe kranjske, pokojnega nadvojvode Ivana. Naj družabniki ohranijo vsem tem umrlim članom blag spomin. Družba se je tudi lansko leto prav lepo razvijala, kar kaže po prenebrbi pravil ustanovitve mnogih podružnic. Zadnje leto so se ustanovile podružnice Begunje (Gorenjsko), Breznica, Črnomelj, Dobrepoje,

Grahovo, Horjul, Litija, Menišija Stari Trg pri Loži, Št. Vid, ustanavljajo se pa: Hrenovce, Vremska Dolina, Sv. Križ pri Litiji, Škofja Loka in Trzin, vseh skupaj 17. Predsednik sklepa z željo, da bi družba i nadalje tako lepo napredovala in naj bi jej bili današnji sklepi na korist. (Dobro! Dobro!)

Deželni predsednik baron Winkler izjavi, da ga veseli videti na občnem zboru toliko veljavnih mož, katere v imenu deželne vlade presrečno pozdravlja. Mnogobrojna udeležba dokazuje, da se vedno širši krogi zanimajo za kmetijstvo, katero je najobilnejši vir dohodkov prebivalstvu v deželi. Vlada se bode jako zanimala za razprave današnjega občnega zbora, naznanila jih bode kmetijskemu ministerstvu in jih krepko podpirala na merodajnem mestu.

Deželni odbornik Detela, zahvaljujoč se na prijaznem pozdravu, zatrjuje, da sme občni zbor biti uverjen, da bode deželni zastop zmerom pospeševal interese kmetijstva, ki je najmočnejši stebel države.

Župan Grasselli pozdravlja zbor v imenu stolnega mesta, katerega dvorana je kmetijski družbi vselej za nje zborovanje na razpolaganje. Veseli ga, da se je sešlo tako veliko število prijateljev poljedelstva, kar ga navdaja z radostjo, in izreka željo, da bi se interesi poljedelstva pospeševali poleg interesov meščanstva. Delali so se zadnji čas poskusi, da bi se v nasprotje spravili poljedelci z meščani, a ta umetna agitacija se ni posrečila, kajti i na tem polji treba je sloge in edinosti, zato govornik upa, da tudi pri nas tega nasprotja nikoli ne bode.

Vnanje družbe so izvolile sledeče gg. zastopnike: Kmetijske družbe v Gori, Opavi, Solnogradu in Trstu: g. predsednika Ivana Murnika; kmetijska družba na Dunaji: g. podpredsednika Josipa Fr. Seuniga, in kmetijski družbi v Gradi in Lvovu: g. tajnika Gustava Pirea.

Društveni tajnik poroča o delovanji društvenega odbora l. 1890. Kmetijska družba je kaj veselo napredovala, udov je uže nad 1900. Podružnic šteje družba že 45, in ker se ima danes dovoliti ustanovitve še petih, štela jih bode 51. Veselejša je pa še to, da podružnice niso samo na papirju, marveč da jako krepko delujejo, kar se vidi iz „Kmetovalca“, ki je vedno poln vabil na občne zборе podružnic, katere so si napravile z denarjem, mej svojimi člani nabranim, s tombolami, kakor tudi s podporo državno in deželno mnogo koristnega, posebno veliko kmetijskih strojev. Blejska podružnica je napredovala že tako, da ima svoje lastno poslopje, uzorno moštarno. Kar se tiče izvršitve sklepov lanskega občnega zbora, izvedel je osrednji odbor sicer sklep o napravi pepinjere za vzrejo in cenejšo dobavo čis okrvnih plemenjakov tistih pasem, s katerimi zboljšujejo na Kranjskem domače plemo, ali brez uspeha, ker deželni zbor kranjski ni dovolil potrebnega denarja. A osrednji odbor misli, da mu bode mogoče ob ugodnejših razmerah izvesti zasnovano reč v največjo korist kranjski živinoreji. Kar se tiče razdelitve drevja iz družbene drevsnice, oddalo se je lansko leto 10 000 visokodebelnega drevja udom, in je način oddaje v obče ugajal, le nekoliko je bilo neprimlik, katerih so pa udje sami krivi, ker so bili s svojimi naročili prepočasni in se niso držali določenih rokov, zaradi česar bode osrednji odbor nasvetoval za oddajo drevja neko malo premembo. Sklepe o prodaji z državno podporo kupljenih bikov plemenjakov rešil je osrednji odbor tako, da jih bodo odsihdob kmetovalci dobivali za polovico kupne cene in brez dražbe. Deželni zbor dovolil je v to svrhu 4000 gld in oddaja plemenjake po istem načinu, kakor kmetijska družba. Glede sklepčnosti občnega zbora stavlil bode osrednji odbor poseben nasvet. V „Kmetovalci“ se po lanskem sklepu zdaj pričbujejo tržne cene Ljubljanske in Dunajske. Podkovsko šolo vzdržuje kmetijsko ministerstvo, in daje družba brezplačno le prostor. Poslopje je letos 6. januarija pogorelo, pa je bilo pravilno zavarovano, tako da nima družba velike škode. Če bode treba kaj dodati, bode poslopje zato imelo novo streho in popolnoma nove stropce. Ker zavzema sadjarstvo vedno važnejše mesto v deželi in ker si kmetovalci kranjski zelo prizadevajo za boljšo vzgojo sadnega drevja, bilo je že od kraja gotovo, da bode drevje družbene drevsnice le prav malo zadostovalo za potrebe družabnikov. To se je tudi res pokazalo leta 1890., še bolj pa spomladi l. 1891. Vsled tega je osrednji odbor že l. 1890. imel v mislih, da bi razširil drevsnico. V ta na-

men je blizu poskušališča v najem vzel nekaj vrta za letno najemnino 130 gld. za 5 let. Sedaj, ko je drevesnica toliko večja, bode mogoče vsako leto po 13 do 15 tisoč in pa nekaj pritlika cev razdati družabnikom. Glede družbenega glasila „Kmetovalca“ je opomniti, da se ga letos tiska 600 izvodov več, tako da je prekoračil že število 3000 naročnikov. Z veseljem je naglašati, da število naročnikov po Štajerskem, Koroškem in Primorskem vedno narašča, in ker ti plačujejo polno naročnino 2 gld. za list, p. magajo pokrivati ogromne stroške vanj poleg inseratov, za katere se trgovci s kmetijskimi rečmi prav radi poslužujejo „Kmetovalca“. Kar se tiče pospeševanja kmetijskega rastlinarstva, imel je osrednji odbor lani jako mnogo dela. Leto 1889. je bilo sploh nerodovito, posebno slabo pa je obrodil krompir. Kakor so poročali iz raznih krajev, kazalo je, da bode spomladi 1890. leta prav gotovo zelo primankovalo semenskega krompirja in to tem bolj, ko je po mnogih krajih pritisnila lakota, da so morali ljudje tudi za seme namenjeni krompir porabiti za živež. Zato je osrednji odbor, da bi postregel družabnikom, nakupil na Češkem, Moravskem in Nižem Avstrijskem deset vagonov krompirja, katerega je družba s tistim vred, ki ga je pridelala na svojem poskušališču, razdala družabnikom pod tedanjo tržno ceno. Pa tudi kranjski deželni odbor je pomagal ob stiski, ki je bila spomladi 1890. l. Razdelil je veliko sto centov semena mej kmetovalce, posebno pa je pomagal s semenskim krompirjem, katerega je naročil nad 66 vagonov najboljših vrst s Češkega in Moravskega ter ga potem razdelil. Tudi naročitev tega krompirja in njegova razdelitev je večinoma osrednji odbor izvršil na račun deželnega odbora. Največ vredna tržna vrsta krompirja kranjskega je vraskavi in rumenkasti Ribniški krompir, ker se ga največ strži v tuje dežele preko Trsta. Ali ta stara vrsta je žal popolnoma oslabela, rodi prav malo in zelo rada gnije. Da bi družba kmetovalcem kranjskim to vrsto nekako nadomestila, poskuša osrednji odbor na poskušališču svojem zdaj vse znane boljše vraskave in rumenkaste vrste krompirjeve, angleške in nemške. Da je priskrbel svojim udom brezpredeničnega deteljnega semena, kupila je družba od semenske kontrolne postaje v kr. kmet. družbe na Dunaji potrjeno seme rdeče detelje in lucerne iz Provençe na Francoskem. Kar se tiče pospeševanja vinarstva, ki je za deželo kranjsko tako važno, ni mogla družba glede na to, da se hitro razširja trtna uš in proti uničiti vse kranjske vinograde, storiti drugega, nego da je podpirala vinogradnike v boji zoper to škodljivo, kolikor jej je bilo mogoče. Zategadelj je izposlovala deželne podpore onim podružnicam, oziroma posamičnim posestnikom, ki nameravajo zasaditi uzorne vinograde s trtami, katerim ne škoduje trtna uš. Glede na veliko škodo, katero je peronospora l. 1889. učinila po vinogradih dolenskih in notranjskih, skrbel je osrednji odbor l. 1890. za izdatne pripomočke zoper to trtno bolezen. V ta namen mu je kranjski deželni zbor dovolil 2000 gld. podpore in 8000 gld. brezobrestnega kredita. Ob enem je v kr. kmetijsko ministerstvo v isti namen dovolilo 400 gld. podpore. S temi denarji je družba kupila 50 škropilnic zoper peronosporo, katere je brezplačno razdelila po deželi, ter tudi 40.000 kilogramov bakrene galice, katero je razdala vinščakom pod kupno ceno, ali proti gotovemu plačilu ali na upanje. Bakreno galico je razposlala družba do 800 osebam in razposlala tudi sama 100 škropilnic. Za vse to je družba poročila nad 15.000 gld., stroške pa pokrila s prej omenjenimi denarji in svojimi. Sadjarstvo je osrednji odbor kolikor mogoče pospeševal. Ne le da je dajal drevja iz svoje drevesnice, nego, ker prav dobro ve, da se v družbeni drevesnici ne vzgaja dovolj drevja, zato podpira, kolikor mu je le mogoče, vse tiste drevsnice, o katerih je upati da bodo umno gojile sadno drevje. Posebno je omenjati podružniških drevesnic, ker baš one najbolj olajšujejo delo v družbeni drevesnici. Osrednji odbor je to leto izposloval deželno podporo za drevesnico kmetskega bralnega društva v Gorenjih Gorjah in posredoval za podporo snujočima se drevesnicama podružnici v Mokronogu in Grahovem, kateri sta dobili tudi deželno podporo l. 1891. Da bi pospešil umno porabo sadja, podpiral je osrednji odbor l. 1890. važno sadjarsko podjetje marljive podružnice Blejske prav krepko. Ta podružnica je namreč l. 1890. začela snovati uzorno sadno moštarnstvo

v Bledu. Zgradila je v ta namen posebno poslopje, katero je stalo do 1200 gld. Dasi je dobila podružnica le 300 goldinarjev podpore od deželnega odbora, spravila je ves drugi denar za hišo s tombo-lami in s pobiranjem mej udi skupaj, tako da ima danes na moštarni komaj 20 gld. dolga. Pred 14 dnevi si je ogledal večak kmetijskega ministerstva, kateri je zaradi te stroke dolgo let bival na Francoskem in Belgijskem, gosp. Charouzek Blejsko moštarno in se izrekel o njej jako pohvalno, dal navodilo za notranjo opravo in obljubil izposlovati podporo v kr. kmetijskega ministerstva in da pride še enkrat, da dá navodila, da se bode mošt napravljal tako, da bode trpežen, posebno pa da ponči o umnem kletarstvu z moštom. To podjetje je posebne važnosti zaradi tega, ker bode omogočilo, da se bode namesto sadja izvažal mošt, in si bode kmetovalec lahko sam delal zdravo in prijetno pijačo, katera bode gotovo tudi zavirala žganjarstvo, ki se mu je po nekaterih krajih dežele prebivalstvo žal le preveč udalo. Kar se tiče pospeševanja ovčje reje, kupovala je družba več let plemenske ovne ukviške pasme. Ker pa je dobrih ovnov te ovčje pasme, ki se je zelo poslabšala, le težko dobiti ali celo ne, poskusilo se je z vzhodno-frizijsko ovčjo pasmo. V ta namen je družba kupila 12 izvirnih plemenskih ovnov in jih zastonj razdelila mej gospodarje, ki se bavijo z ovčarstvom. Uspeh je pokazal, da je ta ovčja pasma jako dobra za našo deželo zaradi obile volne in obilnega mleka in teže svoje, ali ni je moči privaditi našemu podnebnju. Zaradi tega se ne bode več kupovala, ampak naročilo se je 8 izvirnih ovnov Bergamaske pasme, katerih vsak je veljal 100 frankov, ter so se razdelili po deželi. Ti ovni so leto in dan na paši, po leti po lombardskih hribih, po zimi na Benečanskem, ter ostrega podnebnja vajeni. Kakor poročajo kmetovalci, uspevajo ti ovni prav izvrstno, in osrednji odbor jih bode zato še nadalje kupoval ter l. 1891, ker mnogi to želé, priskrbel tudi ovnov na račun vzgojevalcev. Družba se je začela 1889. leta zanimati za svinjerejo in v ta namen kupovati plemenske živali angleške bele svinjske pasme. S tem upa družba sedanjost svinjerejo premeniti, da se bodo prasiči za pitanje lahko dobivali v deželi ter ne bodo velike vsote hodile v tuje kraje, in pa, da se bodo redili prasiči, ki so prej godni in se lože pitajo in prodajajo. V ta namen je kupila letos 59 čistopasemskih jorkširskih plemenskih prasov ter jih razdelila za polovico kupnine. Kar se tiče čebelarstva, bilo je, kakor znano, na Kranjskem evetoče in vzgledno, poslednja leta pa se je še povzdignilo vsled tega, ker so dobra svojstva kranjskih čebel jeli občno priznavati in se je trgovina z živimi kranjskimi čebelami od leta do leta bolj oživila. Kranjski čebelar ima največ dohodkov od prodaje živih čebel. Družba ni prav nič vplivala, da bi se uvel ta ali oni način čebelarstva, temveč pospeševala je čebelarstvo le s tem, da je starim, revnim čebelarjem, ki so izgubili brez svoje krivde čebele, zastonj dala nekoliko panjev ter jim tako pomagala, da so iz nova začeli čebelariti. Glede kmetijskih strojev je tudi osrednji odbor uspešno deloval vsled deželne podpore 1500 gld. Nakupilo se je 50 škropilnic zoper peronosporo, več trijerjev, travniških bran i. t. d. To ni najmanjši vzrok, da so se začele podružnice tako lepo razevitati, in je to delovanje gotovo nov korak za napredek kmetijstva v deželi. Samostalni konjarski odsek je prav uspešno deloval in se potegoval posebno za to, da v deželo pride desti dobrih in lepih zrebcev, ter je prosil, naj bi se dosedanje število zrebcev pomnožilo vsaj še za 10, naj bi se napravile 4 nove zrebčarske postaje, in sicer v Velikih Laščah, na Grosupljem, v Kostanjevici in v Žiréh. Poljedelsko ministerstvo dovolilo je samo postajo v Velikih Laščah. V obče pa je naglašati, da je konjereja v zadnjih 10 letih na Kranjskem zelo napredovala. Ribarski samostalni odsek se je ustanovil ravnokar pod vodstvom gosp. prof. Franketa. Deželni odbor mu je prepustil 4 ribnike, katere je imelo prej v porabi ribarsko društvo. Ribice izvaljene se ne oddajo takoj v vode, ker so jih doslej požrle ribe roparice, nego se krmijo s krustacejami in se bodo šele odrasle spustile v vode. Dosegel se bode gotovo boljši uspeh, nego doslej. Tudi se bode napravil poskus z ameriskimi saraskimi postrvimi. Prof. Franke je izdelal načrt, kako vzgajati rake, da se zopet zaplodé. Poročila iz raznih krajev, posebno od Krke, kažejo,

da se raki zopet pokazuje in da je račja kuga ponehala. Naposled nasvetuje tajnik g. Pire: „Občni zbor naj vzame to poročilo na znanje in bodi zagotovljen, da osrednji odbor ni opustil ničesar, kar mu je bilo mogoče storiti ob slabih družbenih močeh in se mu je zdelo koristno kmetijstvu. Dokaz temu je, da kmetovalci vedno bolj zaupajo v družbo. Zbor naj izreče svojo najiskrenejšo zahvalo e. kr. poljedelskemu ministerstvu, e. kr. deželni vlad in deželnemu zastopu, ki so družbo v njenem delovanju vedno podpirali.“ (Dobro! Dobro!) — Predlog se soglasno vzprejme.

Odbornik g. Lenarčič poroča o družbenem računu za leto 1890. Skupni dohodki so znašali 62.308 gld. 38 kr., skupni stroški za 5246 gld. 19 kr. menj, katera vsota je ostala v blagajnici. Gg. Žagar in Lavrenčič sta pregledala računski sklep in ga našla popolnoma v redu. G. Lenarčič nasvetuje, da se računski sklep odobri. Zbor soglasno pritrdi. Aktivno družbeno imenje znaša 37.485 gld. 67 kr., povečalo se je za 883 gld. 29 kr. Proračun za l. 1892 kaže dohodkov 8900 gld., stroškov pa 8000 gld. Inventar in proračun se odobri.

Vrši se volitev dveh odbornikov. Izvoljena sta bila knezoškofjski kapelan Josip Šiška in nadučitelj Janko Žirovnik. Največ glasov za njima je dobil g. Vrbič.

Tajnik g. Pire izjavi potem, da sta se dosedanja računska preglednika pod sedanjimi pogoji odpovedala pregledovanju. Pred leti, ko je bilo pregledavati dohodkov in stroškov le kakih 5000 gld., pregledalo se je lahko hitro in zastonj, a sedaj znaša blagajnični promet nad 120.000 gld. Tu je treba cele tedne račune pregledovati. Zato nasvetuje, da se odslej pregledovalci računov za trud nagradijo in da se izvolita za ta posel z vzklikom gg. Dragotin Žagar, deželni blagajnik, in Fran Triller, deželni računski oficijal. — Predlog se brez ugovora odobri.

Slede poročila in nasveti osrednjega odbora.

Odbornik g. Šiška nasvetuje, da se ima § 31. odstavek 3 odslej glasiti: „Da je zbor sklepčen, treba je, da je navzočna najmanj ena petina vseh podružniških udov, in da je sklep veljaven, treba je nadpolovične večine glasov navzočnih.“ — Nasvet se odobri.

Zastran oddaje sadnega drevja iz družbene drevesnice nasvetuje g. Ogorelec: „Zbor naj pooblasti glavni odbor, da sme vzprejemati naročila na največ 20 dreves, in sicer všteti tista štiri, katera je odbor zavezan dati ali brezplačno ali proti plačilu.“ — Nasvet se odobri.

Tajnik g. Pire poroča, naj se dovoli ustanovitev podružnic v Hrenovcih, Vremški Dolini, Sv. Križi pri Litiji, Škofji Loki in Trzinu. — Obvelja.

Tajnik g. Pire opisuje velike zasluge, katere si je pridobil g. posestnik Rovani s Cola za pogozdovanje goličav. Že 10 oral zasajenih najbolj uspeva, poleg tega pa ima g. Rovani tudi dve gozdni drevesnici, iz katerih daje sosedom sadik, da jih navdušuje za pogozdovanje. Zatorej nasvetuje, naj občni zbor izreče g. Ravanu zaslužno zahvalo na njegovem izvrstnem delovanju in naroči osred-

njemu odboru, da mu izroči pohvalno diplomu. — Predlog se z dobroklicno soglasno vzprejme.

Gospod Rovani se na tem odlikovanju presrečno zahvaljuje. Dvajset let se že bori in dela, marsikrat je bil potr po neuspehu, a ljubezen za stvar napotila ga je zopet k novemu delu, katero je poslednjič le prineslo lep sad. Tudi v prihodnje hoče vztrajati pri tem delu. (Dobro! Dobro!) (Konec prih.)

Razglas

zarad oddaje modre galice l. 1891.

Podpisani odbor oddaja tudi letos modro galico za škropljenje trt proti peronospori, sklenil je pa z mnogih vzrokov, dati jo samo družbenim udom.

Cena modri galici je z zavojem vred 26 kr. kilogram

Prejeto galico je precej plačati, ako pa kdo želi, da ga podpisani odbor čaka za plačilo, naj pa to uže ob naročitvi prijavi in se zaveže, da bode dolg poravnal najkasneje do 1. decembra t. l., in to brez katerega koli izgovora.

Naročila odbor takoj vzprejema in jih bode precej izvrševal.

Glavni odbor e. kr. kmetijske družbe kranjske.

Tržne cene.

V Ljubljani z dne 27. junija 1891.

Pšenica gld. 7.64 kr., rž gld. 5.53 kr., ječmen gld. 4.23 kr., oves gld. 3.25 kr., ajda gld. 5.36 kr., proso gld. 5.53 kr., turšica gld. 5.80 kr., leča gld. 10.— kr., grah gld. 9.— kr., fižol gld. 8.— kr. (Vse cene veljajo za 1 hektoliter.)

Krompir 100 kgr. gld. 2.41 kr.

Praščje salo 66 kr., špeh svež 54 kr., špeh prekajen 64 kr., surovo maslo 65 kr., goveje meso 60 kr., telečje meso 50 kr., svinjsko meso 64 kr. (Vse cene veljajo za 1 kilogram.)

100 kgr. sena gld. 1.42 kr., slame gld. 2.32 kr

Na Dunaji do dne 30. junija 1891.

Pšenica gld. 10.— kr., rž gld. 8.20 kr., ječmen gld. 7.— kr., oves gld. 6.75 kr., turšica gld. 6.55 kr., fižol gld. 11.25 kr., grah gld. 10.75 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

Suhe češplje gld. 26.— kr. 100 kilogramov.

Goveda (lepi voli) gld. 59.— kr. za 100 kgr. mesarske vage.

Praščje salo gld. 49.50 kr. za 100 kilogr.

Špeh gld. 45.25 kr. za 100 kilogr.

Loj gld. 24.— kr. za 100 kilogr.

Goveje kože čez 50 kgr. težke gld. 47 do 48, od 40 do 50 kilogr. težke od gld. 41 do 42, od 35 do 39 kgr. težke po gl. 32 do 33 za kilogramov.

Kože od jagnet po 110 do 115 gld. za 100 komadov.

Méd 100 kgr. gld. 36.— kr.

Vosek 100 kgr. gld. 148.— kr.

INERATE

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalcu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Stalno službo

dobi pošten in vesten mož, ki se razume na vsa kmetijska dela na polju in v hlevu, ki je vaje delu, 30 do 40 let star in ki zna tudi slovenski pisati. (57—1)

Zakonski brez otrok ima prednost.

Ponudbe je poslati J. Rode-Dogan-u v Ljubljano.

Jajca za valenje

od pravih Brahma-kokoši eno po 15 kr.; od Holandecev, črnih, z velikim belim čopom eno jajce 15 kr.; od Hondan po 15 kr.; od štajarskih kokoši po 10 kr.; od sedmograških golovratcev po 15 kr.; od kodrov po 10 kr.; od pritlikovcev po 30 kr.; od pravih velikih, štajarskih rac po 15 kr. eno jajce. Jaz razpošiljam jajca za valenje le od čisto krvnih živali, ki so bile uže večkrat premovane, in jamčim kakor si bodi za čisto krvnost plemena.

Makso Pauli in Köflach,

(Štajarsko.)

(14—7)

! Domača tvrdka!

Tovarna za kose, srpe, slamorezne kose,
lopate, krampe i. t. d.

Kajetan Ahačič-ove vdove v Trziču na
Gorenjskem

prodaja z garancijo za najboljšo jeklo kose po sledečih cenah:

Mera pesti	6,	6 1/2,	7,	7 1/2,
Cena kr.	75,	80	85,	90,

Srpe navadne po 35 kr. in večje po 40 kr.

— Blago, ki ne služi, se nazaj vzame. —

Na debelo primerno cenejši!

Tovarna izdeluje tudi vse druge močnejše kovaške izdelke, kakor
žvenkelje za zvonove, nakovala (ambrose), vezi, ter tudi sprejema
popravo teh reči. (56—1)

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
v Gradci.

(Ta drevesnica pripoznana kot ena najučinkovitejših in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izbrano zalogo:

Vrtnic, visokodebelnatih in pritličnih; sadnega drevja, visokodebelnatih in pritličnih ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požlahnitve; divjakov in podlag za pritlikovce; jagodnega sadja; lepotilnega drevja in grmovja, drevja (8—12) za drevorede itd.

Razpošiljatev pravilno imenovanih cepljencev vseh vrst sadja.

☛ Cenike je dobiti zastoj in franko. ☛

Najnižje cene.

L. Mikusch
Tovarna družba
Moravski trg št. 15,
Ljubljana.

Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

Skrbno izdelovanje.

(43—6)

Uzorci na vse strani zastoj.

Suknjo

za vsako porabo, samo dobro, trpežno, pravo in cenejši kot povsod drugod, pošilja na zasebnike za prihodnjo pomlad in jesen zaloga c. kr. priv. tovarn za suknjo in volnene izdelke

Morica Schwarz-a

v Svitavi (pri Brnu) na Moravskem.

Tisoči ostalih koncev se za res ceno prodajo.

Kdor enkrat poskusi, ostane vedno naročnik. V zalogi so vse vrste suknja za uniforme, društva, zavode, samostane, itd. Poletnje domače suknjo, nevaljano suknje za gozdarje in turiste, na željo tudi nepremočno za vodo. (25—9)

Za gg. krojače najlepše knjige za uzorce.

Zato prevara nemogoča. — Za nepopolne pošiljave se vrne denar franko.

Plateni in sploh blago za prati, najnovije pike blago za tovarne. Pošilja se proti povzetju ali pa je denar naprej poslati.

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetalni, ter orožni
kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede. (7—11)

Proti boleznim v vratu,

hripavosti, kašlju, zlasti pri otrocih;

= proti boleznim v želodeci in mehurji =

kakor tudi fina namizna kislinna voda

je posebno priporočan

(16—6)

koroški rimski vrelec.

Na prodaj pri M. E. Supanu v Ljubljani in pri F. Dolenzu v Kranji.

Ogrska akcijska družba za zavarovanje proti škodam po toči in za pozavarovanja v Budapešti,

ki je bila zasnovana od c. kr. priv. splošne zavarovalne v Trstu, prevzame zavarovanje proti toči za stalne cene brez poznejšega doplačila.

Vplačanega je 1 milijon goldinarjev av. velj.

Škode se hitro in popolnoma izplačajo.

Zavarovalnino je plačati se le po zetvi t. j. 30. septembra in sicer na menjico.

☛ P. n. članom c. kr. kmetijske družbe kranjske se zniža zavarovalnina za 5% od normalne cene.

Razjasnila dajo:

V Ljubljani glavni zastop za Kranjsko,

v Gradišči števil. 4.

(40—6)

v vseh drugih krajih pa okrajni in lokalni zastopniki.

Vse stroje za kmetijstvo in vinarstvo!

Pluge, brane, valjarje, sejalnice, žitokosne stroje, senene grablje, stiskalnice za seno, mlatilnice, gepelje, lokomobile, lrijere, žitočistilnice, robkace, slamoreznice, stroje za žito tretji in repo rezati, mline za sadje, stiskalnice za sadje, mline za grozdje, vinske stiskalnice, stiskalnice za olive, škropilnice proti peronospori, stroje za sadje lupiti, sušilnice za sadje in zelenjad, vinske srkalnice, kletarsko orodje, pompe, krožne žage, decimalne in živinske vage, stroje za mleko posnemati, srkala, stroje za vrtati, stiskalnice za sladko krmo, stroje za prati, stroje za lan otrepati i. t. d.

Vse v najboljši sestavi po fabriški ceni. ☛

= Jamčenje, olajsava plačevanja in oddaja na preskušnjo. =

Tovarna strojev za kmetijstvo in vinarstvo

Ig. HELLER na Dunaji,

(28—9)

II. Praterstrasse Nr. 78.

Slovenski, nemški in laški cenik, ki ima 144 strani in polno podob se pošilja na zahtevanje zastoj in franko.

Pošteni zastopniki se povsod sprejemajo.

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijavit med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Pravi stari slivovec in breskovec (persico) prodaja upravništvo graščine Impolca, pošta Radna na Dolenjskem. Ceniki se pošiljajo na zahtevo zastoj in franko. (11)

Nosne obročke za bike prodaja c. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani in sicer take z zmetjo po 60 kr. in take z vijakom po 50 kr. s pošto vred. (26)

Za čebelarje, ki imajo panje s premičnimi satniki prodaja Jakob Žumer v Gorjah, pošta Bled, lepe v furnirski žagi narezane lipove remeljce. Iz njih more čebelar sam zbiti satnike, po naročilu jih pa gorenji tudi že narejene pošlje. Cene so prav nizke. (29)

Modro galico za škropljenje trt proti strupeni rosi oddaja le udom c. kr. kmetijska družba, klgr. po 26 kr. z zavojem vred. (50)

Suhe slive (češplje) ima na prodaj Ivan Urbančič v Trnovem pri Il. Bistrici. (51)

Cistokrvnega jorkširskega mrjasca, vzorno lepega, 8 mesecev starega proda za 50 gld. Ivan Baumgartner, grajščak v Fužinah pod Ljubljano. (52)

Glavni zastop v Ljubljani

(Rožne ulice št. 15)

ogersko-francoske zavarovalne družbe

„FRANCO-HONGROISE“

s poroštvem premoženjem nad 6 milijonov goldinarjev a. v. usoja se p. n. gospode veleposestnike in kmetovalce uljudno vabiti na zavarovanje

poljskih pridelkov proti škodi po toči.

Premije računijo se nizko, nastale škode cenijo se pošteno in se izplača zavarovana svota točno po cenniku. Na zahtevanje počaka se za vplačanje premije do jeseni.

Do sedaj izplačala je navedena zavarovalna družba 50 milijonov 421.177 gld. odškodnine, njenem zavarovancem.

Ponudbe in naznanila sprejema ter vprašanja odgovarja zadovoljno njeni glavni zastop. (54-3)

Kose z znamko „kosec“

iz najboljšega angleškega srebrnatega jekla, razpošilja na občine in posameznike

edina tovarniška zaloga za Avstrijo
L. Münzer v Drohobycz (v Galiciji).

Te kose so svetovnoznane zbog njih lah-kote, dvojnega kaljenja, rezivosti in prožnosti. Enkratno klepanje zadostuje za dolgo, in se morejo rabiti če jih tudi samo brusiš in nič ne klepaš. Z enkratnem brusenjem moreš kositi 120 korakov najtrše trave. (49-4)

Dolžina v centimetrih 62. 65. 70. 75.

Cena za 1 koso gld. 1.—, 1.05, 1.10, 1.20, 80. 85. 90. 95. 100.

gld. 1.30, 1.40, 1.50, 1.60, 1.70.

Kose se pošiljajo z obratno pošto proti gotovi plači ali proti poštne povzetju. Če se naroči najmanj 10 kos, stoji vožarina za eno 2 do 3 kr.

Mnogobrojna pohvalna pisma se prilože pošiljatkam.

Pozor na sleparje!!! Pristne so le tiste kose, ki imajo znamko „kosec“ vtisneno in se neposredno naroče pri

L. Münzer v Drohobycz (Galicija).

Kmetovalci, ki zbirajo naročila, dobe provizijo.

Založba c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Važen in prepotreben je za kmetijstvo in obrt

KARBOLINEJ

kot izkušeno sredstvo za mažo in obrambo pred trhlenjem in gnjilobo raznovrstnega lesa, kakor za stavbo, lesene strehe, hodnike, ograje, mostove, poljsko orodje, vozove, hlevno opravo itd. Karbolinej brani les vsled svoje antiseptične lastnosti pred lesno gobo in pred mrčesi in preperenjem.

Dobi se karbolinej prav in nepokvarjen le v kemijskih tovarnah v **Türmitz itd. Dunaj, II. Scherzergasse Nr. 1/2.**

Poštni zaboji težki 5 kgr. se pošljejo poštne prosto za 1 gld. 60 kr. (35-4)

Ceniki in prospekti dobe se zastoj.

Dalje priporočamo kot specialitete kreolin, karbolno apno, karbolni razkuževalni prašek, železni vitrijol v poljubnih množicah kot najboljša sredstva proti nalezljivim boleznim.

Zavarovanje proti toči!

na

Štajarskem, Koroškem in Kranjskem

prevzame

za najnižjo in stalno zavarovalnino

Generalno zastopstvo v Gradci

(pisarna Thonethof, Pfarrgasse 2)

ogersko-francoske zavarovalne družbe

(Franco-Hongroise),

ki ima vplačane delniške glavnice

2 milijona goldinarjev.

Vzaka škoda se rada obračuni in povrne. Ako se želi, se plača zavarovalnina lahko še le po žetvi.

Družba je plačala svojim zavarovancem dosedaj 50 milijonov 421.177 gold. povračila za škode.

Kdor hoče prevzeti zastopništvo za to družbo naj se zglaš pri gorenjem generalnem zastopu, koder se tudi sprejema zavarovanje proti toči in se dajo zadovoljno vsa zazjasnila. (48-4)

Varstvo proti

živinski kugi, perečem ognju prasičev, muham v hlevih, raznim mrčesem, gnilobi in trhlenobi lesa, gobam na lesu in zidovju itd.

dá edino le najboljši in priznan

Bartlov pristni karbolinej,

ki naredi les 3 do 4krat trpežnejši in lepo barvan. Popise zastoj. 5 klgr. po pošti stoji 1 gld. 50 kr., 100 klgr. 16 gld. na Dunaji (44-5)

Stroški neznatni — korist tisučera — kakovost ne presežena!

Mihael Barthel & Co.

na Dunaji X., Keplergasse 20.

(Ustanovljena hiša l. 1781.)

Zaloga v Ljubljani pri bratih Eberl.

Dopisuje se slovenski!

Tisk J. Blasnikovih naslednikov v Ljubljani.